

۹۱ / ۸ / ۱۵

جلسه ۲۹

حقیقت و مجاز

دوشنبه

سال سوم

دوم: صحت سلب

مقدمه : مراحل قابل تصور در قضیه «زید قائم»

مرحله ۱ تصور مستقل ← لفظ زید + لفظ قائم + معنای زید + معنای قائم

تشکیل دو قضیه :

مرحله ۲ ۱. قضیه ذهنیه ← حمل معنای قائم بر معنای زید

۲. قضیه لفظیه ← حمل لفظ قائم بر لفظ زید

مرحله ۳ نسبت را تصدیق کرده و حکم به صحت حمل می کنیم

مرحله ۴ این نسبت مطابق با واقع است یا مطابق با واقع نیست (صدق و کذب)

صدق و کذب

اذعان به نسبت

حمل

تصور موضوع و محمول

ادامه مقدمه

آنچه در این مقام **مراد** است ← **مرحله سوم** (حکم به صحت حمل) است

مرحله دوّم (اصل حمل) نمی تواند علامت حقیقت باشد
چرا که : «انسان بقر» حمل است و به هیچ عنوان علامت حقیقت هم نیست

کلام مرحوم آخوند

یکی از علائم حقیقت :

اینکه نتوانیم لفظ را با همان معنای اجمالی که از آن در ذهن مرتکز است، از معنی سلب کنیم
اینکه بتوانیم چنین بکنیم، علامت مجاز است

ان قلت : این دور است

چراکه حمل و سلب بین معنای محمول و معنای موضوع است و درک معنای موضوع و
محمول، مقدم بر حمل است و این دور است

قلت :

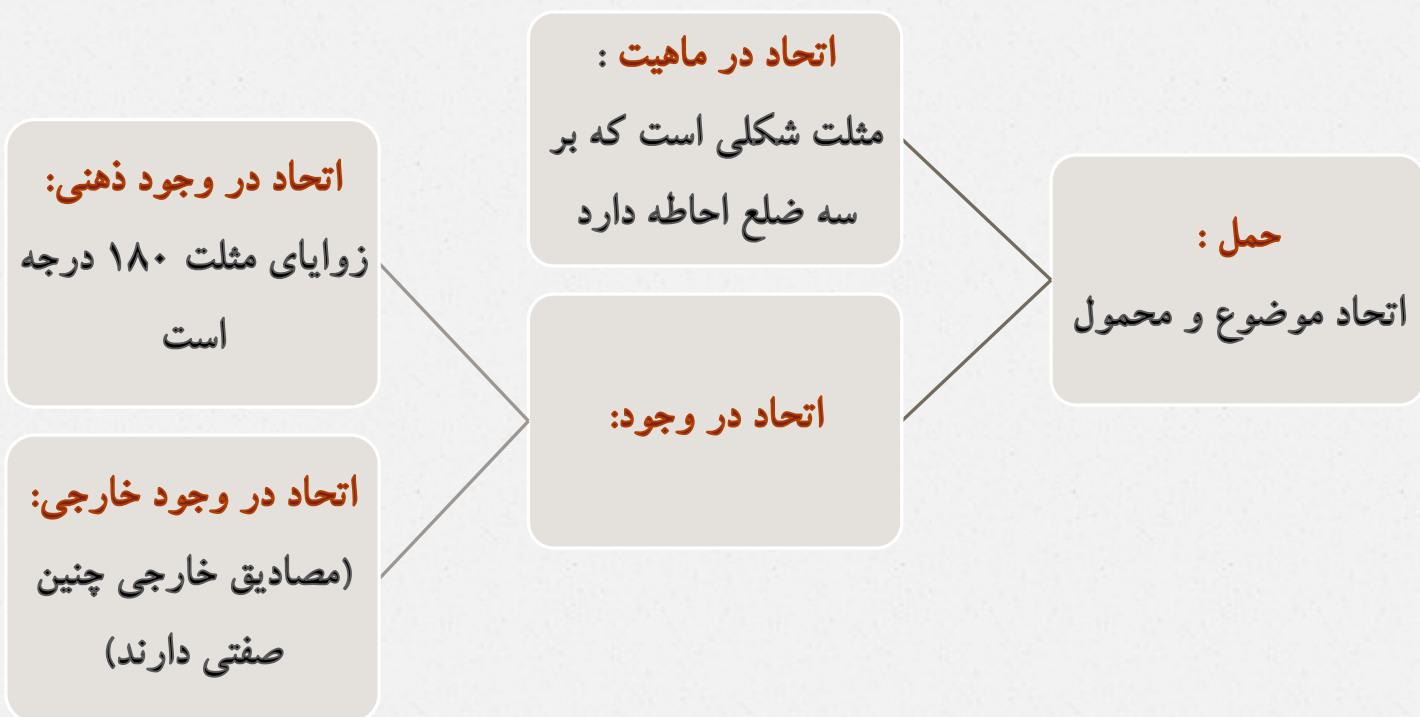
علم سابق، علم اجمالی است و علم لاحق، علم تفصیلی

ما می‌گوییم:

در مقابل مرحوم آخوند، بزرگانی از قبیل **امام خمینی** این علامت را نپذیرفته‌اند

برای تحلیل بهتر بحث، لازم است به تشریح **انواع حمل** پردازیم

انواع حمل از نظر شهید مطهری

انواع حمل از نظر شهید مطهری (۲)

بالذات:

موضوع، مصداق ذاتی محمول باشد
مانند «زید انسان»

بالعرض:

موضوع، مصداق بالعرض محمول است
مانند «زید نویسنده است»

حمل در وجود
(حمل شایع):

ما می گوئیم :

تقسیم حمل به اولی و شایع، در محدوده **حمل های مرکب** (۳ جزئی) است
و حمل های بسیط (دو جزئی) را در بر نمی گیرد

اول

تفاوت بین ماهیت و مفهوم

آنچه در ذهن است (مفهوم) با آنچه در خارج است (وجود) اتحاد ماهوی
برقرار است. و لذا مفاهیم همان ماهیات موجودات خارجی هستند

دوم

ولی :

- هر مفهومی، ماهیت نیست مثل مفاهیم اعتباری یا مفاهیم معقول ثانوی
- ماهیاتی هم داریم که مفهوم نیستند چراکه هنوز تصور نشده اند

ما می گوئیم :

حمل اولی، اتحاد در مفاهیم است و نه در ماهیات

لذا قضیه «کلی چیزی است که صدق بر کثیرین می کند» حمل اولی است در
حالیکه این کلی ماهیت ندارد

سوم